

KIM FABER
JANNI PEDERSEN

VARJON MAA

SUOMENTANUT JAANA PALANTERÄ

LIKE

Junckerin ja Kristiansenin tutkimuksia -sarjassa aiemmin ilmestynyt:

Talven maa (2023)

Murhan maa (2024)

Veren maa (2024)

Sivun 7 lainauksen Charles Dickensin romaanista

Kaksi kaupunkia on suomentanut Helka Varho.

Tanskankielinen alkuteos *Skyggeriget*

Copyright © Kim Faber & Janni Pedersen and JP/Politikens Hus A/S 2022

in agreement with Politiken Literary Agency

Suomenkielinen laitos

© Like Kustannus / Kustannusosakeyhtiö Otava 2025

Helsinki

ISBN: 978-951-1-50448-1

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2025

Flemmingin muistolle

Tämä oli aikakausista paras ja pahin, se oli viisauden aikaa, se oli hulluuden aikaa, se oli uskon mutta samalla epäilyksen aikakautta, valon ja pimeyden aikaa, se oli toivon kevättä ja epätoivon talvea, ihmisillä oli edessään kaikki eikä mitään, oltiin menossa suoraa päätä taivaaseen ja toisaalta aivan päinvastaiseen suuntaan.

CHARLES DICKENS

II. helmikuuta

Luku 1

Hän rakastaa yövuoroja. On rakastanut niitä siitä lähtien, kun hän ensimmäisen kerran, lähes neljäkymmentä vuotta sitten, aloitti työt vuoron rannalla.

Hän rakastaa kaikkea työssään, myös sitä tunnetta, että on osa jotain suurempaa, joka saa koko valtavan koneiston toimimaan.

Kahden ja puolen viikon päästä se on ohi.

”Käyn kierroksella”, hän sanoo, ja kaksi kollegaa blokki 3:n valvomossa kuittaa ilmoituksen murahtamalla ja kättään heilauttamalla irrottamatta katsettaan näytöistä ja paneeleista.

Siinä laitoksen koko miehitys yövuoroissa. Kolme miestä: voimalaitoskäyttäjä ja tämän apulainen sekä valvomotyöntekijä, joka tarkkailee, että kaikki toimii oikein. Jättimäisen voimalaitoksen pyörittämiseen ei tarvita enempää väkeä. Laitos pitää huolen siitä, että lähikaupunkien asukkailla riittää kaukolämpöä ja sähköä.

Tässä vuorossa hän on voimalaitoskäyttäjänä. Hän on se, jonka on ryhdyttävä toimiin, jos venttiili on jumissa tai jokin muu mekaniismi ei toimi. Siksi hänen on muutaman kerran työvuoron aikana tehtävä laitoskierros ja varmistettava, että koneet toimivat niin kuin pitää. Kaikkia pieniä epäsäännöllisyyksiä ei huomaa, jos istuu vain sisällä valvomossa. Tuotantolaitteistosta kuuluu sinne vain kaukaista huminaa, joka hädin tuskin ylittää ilmastoinnin huomaamattoman suhinan.

Blokki 3 on kaksikymmentäkaksi vuotta vanha. Hän oli mukana sen käynnistämisessä vuonna 1998, ja aivan kuin kapellimestari, joka reagoi orkesterin pienimpäänkin väärään säveleen, hän tuntee laitoksen jokaisen äänen ja hajun ja tietää, mikä on vialla, jos jokin muuttuu.

Laitos on hänen lapsensa.

Kierros kestää hieman yli puoli tuntia ja päättyy lähes sata metriä korkean kattilahallin pohjalle, jossa neljä myllyä jauhaa hiilen hienoksi pölyksi ennen kuin se puhalletaan uuniin. Hän katsoo kelloaan. Hän ehtii hyvin polttaa tupakan.

Hän avaa oven ja astuu ulos blokkien 2 ja 3 välissä olevalle aukiolle. Blokki 2:ta ollaan purkamassa, koska kaikkien hiilivoimailoiden päivät ovat luetut. Sää on lämmin. Tammikuu oli Tanskassa mittaushistorian kaikkien aikojen lämpimin ja yksi sateisimmista, ja vuodenajalle varsin epätyypillinen sää on jatkunut helmikuulle. Hän haistelee ilmaa ja sytyttää tupakan. Tuuli puhalttaa tänäkin iltana etelästä, sillä laiturilla olevien dinosauruksia muistuttavien suurten hiilikasojen makea haju tuntuu nenässä. Joskus hajuun sekoittuu savua pienistä tulipaloista, joita syttyy ajoittain itsestään syvällä hiilikasojen sisällä, mutta tänä yönä savun hajua ei tunnu. Hän kävelee laiturille ja haikeus valtaa hänen mielensä – sitä hän on tuntenut joka ikinen päivä siitä lähtien, kun antoi periksi vaimonsa jatkuvalle painostukselle ja teki päätöksen. Hän, joka muuten pitää itseään melko iloisena miehenä.

Vaimo on sanonut, että hän on tehnyt osansa. ”Lopeta vielä kun sinulla on voimia hoitaa lastenlapsia.” Vaimo on luultavasti aivan oikeassa. Sitä vaimo yleensä onkin, mutta tällä hetkellä hän katuu päätöstään. Sillä mikä hänestä tulee, kun hän ei enää ole Jens Viggo voimailtokselta?

Hän katselee laituria ja painaa näkymän syvälle sisäänsä. Hiilikasat. Kaksi nosturia. Suuri suomalainen hiililaiva. Valonheittimet, jotka valaisevat clotonta maisemaa kylmän valkoisella valolla. Hän seisoo hetken tupakka toisessa suupielessään, hartiat kumarrassa ja kädet lannistuneina sivuilla roikkuen. Sitten hän heittää tumpin maahan ja hieroo sitä kunnolla kengänpohjallaan vasten hiilipölystä mustaa maata, värähtää ja lähtee takaisin. Hän huomaa kävelevänsä samaa tahtia kuin korkean betonipiipun huipulla olevat valot vilkkuvat ja alkaa hymyillä. Päästyään vaaleanharmaiden rakennusten luo hän pysähtyy ja katsoo jälleen kelloaan. Hän

ehtii vielä polttaa toisen savukkeen. Hän seuraa katseellaan katettua kuljetinhihnaa, joka kuljettaa hiilen kasoista voimalaitokselle ja katoaa korkealla seinän läpi. Mutta sitten...

Hän terästää kuuloaan ja kurtistaa kulmiaan. Kuuluu outo ääni, joka voimistuu voimistumistaan.

Räjähdys puhkaisee hänen molemmat tärykalvonsa, ja ilmanpaine painaa hänet puoliksi polvilleen. Kova lämpö kirvelee kasvoissa.

Mikään näistä asioista ei sinänsä aiheuta todellista hengenvaaraa. Toisin kuin viisikymmenkiloinen rautatanko, joka muutamaa sekuntia myöhemmin iskeytyy hänen päähänsä seitsemänkymmenen kilometrin tuntivauhdilla.

Luku 2

Hienosti menee.

Näin Kristoffer Kirch sanoo itselleen joka aamu. Tällä tavalla psykologit ja terapeutit ovat neuvoneet 30-vuotiaista poliisia aloittamaan päivänsä. Psykologeilla ja terapeuteilla on ollut paljon sanottavaa hänen elämässään siitä lähtien, kun kaksi terroristia sieppasi hänet ja kidutti häntä jäisenä talvipäivänä hieman yli kolme vuotta sitten. Silloin hän oli täysin varma siitä, että hän kuolee.

On ollut aikoja, jolloin lausahdus on kaikunut tyhjämpäiväisenä. Mutta juuri nyt se toimii todella hyvin.

Hän venyttää kaksimetristä lihaksikasta vartaloaan niin, että nivelet rutisevat. Hänen ei tarvitse katsoa kännykkäänsä tietääkseen, että kello on noin viisi. Siihen aikaan hän herää aina riippumatta siitä, mihin aikaan hän menee nukkumaan tai mitä hänellä on mielessä päällä.

Sen kanssa on vain elettävä. Myös silloin, kun mieleen nousee epämiellyttäviä kuvia Afganistanin-komennukselta, ajalta, jolloin hän ei ollut muuta kuin pikkupoika aikuisen ruumiissa. Kuvia hänestä itsestään vetämässä pahoin haavoittuneita ja kuolleita tovereita ulos rajun tienvarsipommin tuhoamasta panssaroidusta miehistönkuljetusvaunusta. Ja kuvia Sandstedista, jossa raakalaismainen punatukkainen käännyttäjä ja afgaani, jolta puuttui osa toisesta korvasta, hakkasivat häntä vuorotellen huutaen samalla, kuinka vähän hänellä oli enää elämää jäljellä.

Mutta tänään hän kykenee hallitsemaan ajatuksensa. Kuvia toki ilmaantuu mieleen, mutta ne eivät saa hänestä nyt ylivaltaa. Eivät enää.

Kuten tavallista, hän makaa hieman yli tunnin unen ja valveen rajamailla. Sitten hän nousee ylös ja avaa verhot. Pimeys on niin

tiheää, ettei hän näe, millainen sää ulkona on, mutta eiköhän se ole samanlainen kuin edellisinä päivinäkin: lämmin, kostea ja välillä melko tuulinen. Joskus meillä oli vielä kunnon talvia, hän miettii ja menee keittiöön keittämään päivän ensimmäisen kahvikupillisen.

Vain muutama vuosi sitten hän olisi yksinkertaisesti kaatanut kiehuvaa vettä mukiin ja lisännyt sinne pari lusikallista pikakahvia. Tuo tapa loppui, kun hän rakastui Leonoraan. Nyt hän sen sijaan jauhaa kahvimyllyllä neljä tasapäistä kahvimittaa papuja, jotka on kasvatettu Kenian ylängöillä sijaitsevalla Reilun kaupan sertifioimalla plantaasilla. Sitten hän laittaa jauhetun kahvin pressopannuun, kaataa päälle kiehuvaa vettä ja painaa männän hitaasti pohjaan kuin jossakin rituaalissa. Hän avaa radion, puhalttaa kahviinsa, ottaa ensimmäisen kulauksen, tuntee hyvinolontunteen leviävän kehossaan ja päivän alkavan.

Hän laittaa radion kovemmalle. Vuonon pohjoispuolella sijaitsevassa voimalaitoksessa on tapahtunut voimakas räjähdys, uutistoimittaja kertoo. Ehkä hän sitten viime yönä kuulikin aivan todellisia ääniä. Hän oli havahtunut hereille ja luullut äänen kuuluneen johonkin hänen uneensa, mutta ehkä asia ei ollutkaan niin.

Räjähdyksen syytä ei kenttäjohtajan mukaan vielä tiedetä. Toimittajat kyselevät loukkaantuneista. Niitä on tällä hetkellä löydetty yksi. Hänen tilansa on kriittinen.

”Seuraamme tietysti Nordjyllandsværketin tilannetta tarkasti ja päivitämme tietoja tapahtuneesta tulevissa lähetyksissä”, uutistenlukija lupaa ja kiiruhtaa seuraavaan uutiseen. Uusi kiinalainen raportti seitsemältä viikolta viittaa siihen, että koronaepidemia on kiihtymässä, kertoo Tanskan valtion infektiotautien tutkimusyksikön ylilääkäri.

Miksi hitossa siitä viruksesta jauhetaan niin paljon? Kristoffer miettii. Se ei hänen käsityksensä mukaan ole pahempi kuin tavallinen kausi-influenssa. Hän sammuttaa radion ja pohtii, miten viettäisi vapaapäivänsä.

Kaikkein mieluiten hän haluaisi olla töissä. Koko ajan. Siltä hänestä on tuntunut siitä lähtien, kun hän ja Leonora erosivat puoli

vuotta sitten. Tai oikeastaan tältä hänestä on tuntunut jo siitä lähtien, kun hänen traumaperäinen stressihäiriönsä eli PTSD:nsä saatiin hallintaan ja hän sai terveen paperit, palasi poliisiin ja suoritti koulutuksensa loppuun. Ja tunne on vain voimistunut sen jälkeen, kun hän haki ja sai vuoden sijaisuuden Pohjois-Jyllannin poliisin Vaarallisten rikosten osastolta ja muutti Aalborgiin kolme kuukautta sitten.

Hän tietää, mitä hän tekee tänä iltana: avaa ja sulkee veteraani-kahvilan, jossa hän käy tiistai-, torstai- ja perjantai-iltaisina, jos työtajat sen sallivat. Ehkä hänen pitäisi iltapäivällä laittaa maastopyöränsä kuntoon ja lähteä pitkälle pyörälenkille. Hän ei ole käynyt lenkeillä pitkään aikaan, ja liikunta tekisi hänelle kyllä hyvää.

Kristofferin kännykkä soi. Soittaja on Michael Bonner, hänen pomonsa.

”Herätinkö sinut?”

”Et, olen minä ollut hereillä jo jonkin aikaa.”

”Hyvä. Tiedän hyvin, että sinulla on vapaapäivä.”

”Onko kyse voimallaitoksen räjähdyksestä?”

”Kyllä.”

”Yksi loukkaantunut, sanottiin radiossa.”

”Hän on kuollut.”

”Selvä. Tiedetäänkö, mikä räjähdysten aiheutti? Siitä lähtien kun olemme –”

”Ei. Emme tiedä mitään. Pääsetkö paikalle puolesta tunnissa?” Kysymys on retorinen, eikä Kristoffer edes yritä vastata siihen.

”Justesen tulee hakemaan sinut”, Bonner sanoo ja lopettaa puhelun.

Yeah, Kristoffer ajattelee ja tuntee sydämensä lyövän hieman nopeammin.

Luku 3

Tämä on ensimmäinen kerta, kun hän on näin lähellä voimalaitosta. Hän on kollegansa Thorkild Justesenin ja laitoksen tuotantopäällikkö Erland Mikkelsenin kanssa matkalla hallintorakennuksesta kohti mammuttimaista rakennuskompleksia, jota kutsutaan blokki 3:ksi.

”Jestas, miten suuri se on”, Kristoffer hämmästelee.

”Kyllä, se on valtava. Kuinka korkea se on?” Justesen kysyy.

”Noin yhdeksänkymmentä metriä”, Erland Mikkelsen vastaa.

”Entä savupiippu...?”

”173 metriä.”

Justesen viheltää vaikuttuneena. ”Hurjaa”, sanoo mies, joka on itse noin metri kahdeksänkymmentä pitkä. Hänen hiuksensa ovat ohuet, vaaleat ja hieman ylikasvaneet. Kehyksettömien silmälasien takana näkyvät ruskeat silmät ovat ystävälliset. Hänellä on jalassaan mustat nauhakengät, jotka kaipaavat kiillotusta, ja yllään kuluneet khakihousut sekä valtavankokoinen parkatakki, johon hän näyttää hukkuvan. Hän muistuttaa Kristofferin mielestä näyttelijä William Hurtia.

Mieskolmikko pysähtyy poliisin punavalkoraidallisella sulkunauhalla eristetyn alueen rajalla. Rikkoutuneen kuljetushihnan ja sen katteen osia lojuu hajallaan aukiolla. Ylhäällä kohdassa, josta hihna vielä muutama tunti sitten katosi rakennuksen sisälle, on nyt viisi- kuusimetrisen aukko.

Ruumis makaa verilammikossa skottiruutuisella viltillä hätäisesti peitettyinä. Pari haalaripukuista rikosteknikkoa etsii alueelta mahdollisia jälkiä ja todistusaineistoa.

”Voimmeko mennä katsomaan häntä lähempää?” Justesen kysyy.

”Siitä vain. Olemme melkein valmiita täällä.”

Kristoffer ja Justesen harppovat kohti kuljetinhihnaa. ”On varmaan parasta, että sinä jäät tähän”, Justesen sanoo ystävällisesti tuotantopäällikölle.

Mies nyökkää kiitollisena. Vaikka hän yrittää pitää kasvonsa peruslukemilla, Kristoffer näkee hänen olevan järkyttynyt.

Justesen kyykistyy ruumiin viereen ja vetää vilttiä alas niin, että pää tulee näkyviin. Hän haukkoo henkeään. ”Voi helvetti”, hän mutisee.

Kallo on haljennut pääläestä melkein leukaan asti. Maassa noin metrin päässä ruumiista lojuu rautapalkki.

”Tuoko häneen osui?” Justesen kysyy yhdeltä rikosteknikoista.

”Siltä vaikuttaa. Ainakin olemme löytäneet siitä verta ja kudoksen jäänteitä.” Justesenin takana seisova Kristoffer tuijottaa jähmettyneenä verta, aivomassaa ja valkoisia kallon sirpaleita. Sitteen hän kääntyy pois. Justesen vetää viltin takaisin ruumiin päälle ja nousee ylös. Hän katsoo tarkasti Kristofferia.

”Oletko kunnossa?”

Kristoffer nyökkää. Kokoa itsesi, hän komentaa itseään. He menevät tuotantopäällikön luo. Justesen osoittaa seinässä olevaa reikää.

”Näyttää todellakin siltä kuin jokin iso kanuuna olisi lauennut tuolla ylhäällä.” Hän kääntyy Erland Mikkelsenin puoleen. ”Onko tällaisessa laitoksessa yleensä räjähdysvaaraa? Voiko jokin vain yhtäkkiä pamahtaa ilmaan?”

Mikkelsen nyökkää. ”Monikin asia. Hiilipöly voi hyvinkin räjähtää. Öljyputket voivat haljeta, ja jos öljy pulppuaa kovalla paineella ulos putkista ja joutuu kosketuksiin 540-asteisen kuumen höyryn kanssa... Niin, siitä syntyy liekinheitin. Käytämme jäähdytykseen myös vetyä, ja sen kanssa on oltava varovainen. Kaiken kaikkiaan on oltava tarkkana, kun työskennellään korkeiden lämpötilojen ja korkeiden paineiden kanssa, kuten me täällä laitoksella teemme.”

”Olen samaa mieltä”, Justesen sanoo. ”Onko täällä aiemmin sattunut onnettomuuksia?”

”Muutamia. Viime vuonna meillä oli tulipalo generaattorissa.”

”Mutta entä tuolla...” Justesen katsoo ylös. ”Onko siellä jotain, mikä voisi räjähtää?”

Mikkelsen miettii muutaman sekunnin. Sitten hän pudistaa päätään.

”Ei, minulle ei ainakaan tule mitään mieleen. Se on pelkkä kuljetinhihna, joka kuljettaa hiilet neljään myllyyn. Ne jauhavat hiilen hienoksi jauheeksi ennen kuin se puhalletaan uuniin.”

”Selvä. Kiitos tiedoista.” Justesen taputtaa Kristofferin käsi-vartta.

”No, nuori mies, meidän pitäisi varmaankin etsiä kenttäjohtaja käsiimme ja kuulla, mitä kerrottavaa hänellä on.”

”Hän taitaa olla rakennuksen sisällä”, Erland Mikkelsen sanoo. ”Minä vien teidät sinne.”

Mikkelsen kävelee kohti teräsovea ja avaa sen, astuu sivuun ja antaa tilaa kahdelle tutkijalle. Kristofferista tuntuu kuin hän astuisi jonkin valtavan eläimen vatsaan. Hän kallistaa päätään taakse ja katsoo ylös. Hän ei näe, missä asti katto on. Kenttäjohtaja seisoo hallin toisessa päässä keskustelemassa parin virkapukuisen poliisin kanssa neljän valonheittimen kirkkaassa valossa. Kenttäjohtaja ja Justesen tervehtivät toisiaan kuin vanhat ystävät, jotka eivät ole nähneet toisiaan vuosikausiin.

Kristoffer työskentelee nyt toista kertaa Justesenin kanssa – ensimmäinen kerta oli tapaus, jossa Jomfru Anegaden uudenvuodenjuhlat päättyivät joukkotappeluun ja nuori mies puukotettiin kuoliaaksi. Mutta hän on jo oppinut vanhemmasta kollegastaan sen, että tämä tuntee aivan kaikki ja kohtelee kaikkia samalla tavalla. Ystävällisesti ja kunnioittavasti. Siten hän suhtautuu myös Kristofferiin huolimatta siitä, että heillä on erittäin suuri ikäero. Justesen kuuntelee mielellään nuoren kollegansa pohdintoja, vaikka Kristofferilla on useammin kuin kerran ollut sellainen tunne, että tämä tietää jo ennalta vastaukset omiin kysymyksiinsä. Miestä voitaisiin kuvata modernilla termillä, jota hän todennäköisesti itse vihaa: inklusiiviseksi.

Kristoffer on nähnyt Justesenin ilmeen synkkenevän vain yhden ainoan kerran. Se tapahtui eräänä päivänä, kun he olivat yhdessä

lounaalla ja Kristoffer kysyi, eikö Kööpenhaminaan hakeutuminen ollut koskaan houkutellut Justesenia. Justesen oli näyttänyt siltä kuin joku olisi puristanut sappirakon sisällön hänen suuhunsa, ja vastaus oli ollut ytimekäs: ”Ei.”

Kenttäjohtaja kertoo, että lattialla olevat hiilet olivat kytenneet hieman, kun hän ja ensimmäiset pelastusajoneuvot olivat saapuneet paikalle. Hiilet saatiin nopeasti tukahdutettua, minkä jälkeen oli varmistettu, ettei välitöntä uusien räjähdysten vaaraa ollut.

”Mikkelsen sanoo, ettei siellä ylhäällä oikeastaan ole mitään, mikä voisi räjähtää, ei ainakaan aivan itsestään”, Justesen kertoo.

”Näin minäkin olen kuullut”, kenttäjohtaja toteaa.

”Se voi tarkoittaa vain yhtä asiaa”, Justesen sanoo katsoen kollegaansa.

”Joku on asettanut sinne räjähteitä”, Kristoffer sanoo.

Kenttäjohtaja nyökkää. ”Siksi soitin Bonnerille ja pyysin Vaarallisten rikosten osaston mukaan tutkintaan. Olen itse asiassa ollut yhteydessä myös puolustusvoimiin. Pari räjähdeseasiantuntijaa on matkalla tänne Skiven varuskunnasta.”

”Kuulostaa järkevältä”, Justesen sanoo. ”Mutta miten ihmeessä tuonne ylös pääsisi pommin kanssa?”

”Hyvä kysymys. Eikös teille makseta hyvää palkkaa juuri tuolaisten asioiden selvittämisestä?”

”Hmm”, Justesen hymähtää. ”Kuollut mies... onko hänet tunnistettu?”

”Kyllä.” Kenttäjohtaja ottaa matkapuhelimensa esiin ja napauttaa näyttöä muutaman kerran etusormellaan. ”Hänen nimensä on... katsotaanpas... Jens Viggo Olesen. 65 vuotta. Hän on yksi kolmesta yövuorossa olleesta miehestä. Kuulin, että hän olisi jäänyt eläkkeelle kuunvaihteessa. Lähes neljäkymmenen vuoden työrupeaman jälkeen.” Hän pudistaa päätään. ”Se on todella surullista.”

”Onko lähiomaisille ilmoitettu?”

”Emme ole vielä saaneet kaikkia heistä kiinni, mutta meillä on väkeä selvittelemässä asiaa.”

Justesen raapii parransänkeään. ”Oletteko muuten tarkistaneet, ettei muualla ole lisää pommeja?”

”Totta kai tarkistimme rakennuksen ennen kuin menimme sisään. Katsotaan nyt, ovatko skiveläiset sitä mieltä, että pitäisi tehdä uusi tarkastuskierros ja kutsua paikalle lisää asiantuntijoita. Sanonpa vain, että tila ei muutu yhtään sen selkeämmäksi mitä ylemmäs rakennuksessa mennään. Tässä jättiläisessä on monia paikkoja, joihin voi piilottaa pommin.”

Justesen hymyilee leveästi. ”Sitten meidän täytyy vain pitää peukkuja, ettei mitään muuta räjähdä taivaan tuuliin sillä välin kun me pyörimme täällä.”

Luku 4

Poliisikomisario Martin Junckersen pakottaa itsensä katsomaan sängyssä lepäävää ruumista. Vanha mies makaa selällään peitto vedettynä melkein kaulaan asti. Kellertävät kasvot ovat kääntyneet hieman sivulle, toinen silmä on kiinni, toinen puoliksi auki samoin kuin hampaaton suukin.

Mies näyttää niin paljon Junckerin isältä tämän maatessa sängyssään loppiaisenä 2017, että Juncker haluaa kääntyä ympäri ja juosta ulos huoneesta.

Tapahtumat ja tunteet siltä ajalta nousevat yhtäkkiä selkeinä mieleen, aivan kuin niistä olisi kulunut vain tunti eikä suinkaan kolme vuotta. Hämmästys siitä, miten isän vanha ja kuihtunut keho oli kuitenkin niin voimakas. Paniikinomainen oivallus siitä, ettei hän pystynyt painamaan tyynyä pelkillä käsivarsillaan ja käsillään, vaan hänen täytyi painautua koko kehollaan isäänsä vasten pitääkseen tämän aloillaan. Ja sitä seurannut valtava epämukavuuden tunne teon intiimiydestä – joutua nyt olemaan fyysisesti niin lähellä isää, mitä hän ei koskaan ennen eläessään ollut kokenut, ei ainakaan varhaislapsuutensa jälkeen. Ja epätoivo siitä, kun vanhuksen kuolema kesti niin kauan. Ja kuoleman vihdoinkin koittaessa helpotus siitä, että kaikki oli nyt ohi.

Ja aivan viimeisenä – mikä todellakin yllätti hänet – äkillinen suru siitä, ettei hän enää koskaan voisi puhua isälleen, vaikka heidän keskustelunsa olivatkin niin usein olleet lyhyitä ja turhauttavia.

Hän katselee ympärilleen. Sängyn lisäksi huoneessa on kulunut vaaleanruskea nahkanojatuoli, tiikkipuinen ruokapöytä ja sen neljä tuolia, joiden sininen verhoilu on sieltä täältä revennnyt, sekä val-

koiseksi maalattu lipasto. Seinällä roikkuu kuva neljästä lehmästä nauttimassa auringonlaskusta ja viisi mustavalkoista perhekuva messinkikehyksissä. Kaikki tämä näyttää sydäntä särkevältä ja riittämättömältä yritykseltä naamioida se tosiasia, että tämä huone on kaiken pääte piste. Ettei huonetta ole tarkoitettu elämiseen vaan kuolemiseen.

Hän ei halua päättää päiviään tällä tavalla. Mutta hän tietää myös, että tällaisia asioita ei pysty itse hallitsemaan. Sängyssä makaava mies ei varmaankaan toivonut lähtevänsä tästä maailmasta huoneessa, jossa häntä ympäröi vain niukka valikoima esineitä hänen entisestä elämästään.

Juncker toivoo vilpittömästi, että kun elämä ei enää ole elämisen arvoista eikä hän enää ole täysissä järjissään, joku hiipisi hänen huoneeseensa kuin varas yöllä ja painaisi tyynyn lujasti *hänen* kasvoilleen. Tai työntäisi purkillisen pillereitä alas hänen kurkustaan tai ruiskuttaisi tappavan annoksen jotakin myrkkyä hänen suoniinsa. Sillä hän epäilee vahvasti, ettei hänellä riittäisi uskallusta tehdä sitä itselleen.

Vinosti Junckerin takana seisoo hoivakodin johtaja. Hän oli se, joka soitti poliisille.

”Juncker, etkö menisi puhuttamaan häntä?” Vaarallisten rikosten osaston johtaja Erik Merlin oli kysynyt selitettyään lyhyesti, mistä tapauksessa oli kyse.

Hän ei olisi keksinyt epämiellyttävämpää tehtävää vaikka olisi joutunut vesikidutuksen uhriksi. Hänen elämäntehtävänsä on ratkaista murhia, kunhan vain niiden uhrit eivät olleet vanhoja ja vakavasti dementoituneita. Mutta tietenkään hän ei voinut kieltäytyä eikä keksiä mitään tekosyytä. Mitä hän olisi Merlinille sanonut? Että hänen oli vaikea tutkia tapausta, joka muistutti häntä niin paljon siitä hetkestä, jolloin hän oli tappanut oman isänsä?

Juncker kääntyy hoivakodin johtajan puoleen. Tämä on pieni pyöreä kalju mies, jolla on ruskeiden sarvisankaisten silmälasiansa takana hämmästyttävän iloinen katse.

”Tiedän kyllä, että olet jo kertonut pomolleni epäilyksistäsi, mutta voisitko toistaa kertomasi minulle?”

”Tietenkin.” Torben Jørgensen nyökkää. ”Eli... minusta vain tuntuu, että viime aikoina on ollut poikkeuksellisen monta kuolemantapausta.”

”Kuinka monta?”

”Kurt Nielsen mukaan lukien...”, hän nyökkää sänkyä kohti, ”niitä on ollut yhdeksän viimeisen kolmen viikon aikana.”

”Onko se siis epätavallisen suuri määrä?”

”Se on yli kaksi kertaa enemmän kuin normaalisti tähän aikaan vuodesta.”

”Kuinka monta asukasta hoivakodissa on?”

”Sataneljäkymmentä.”

”Hmm.” Juncker raapii niskaansa. ”Kysehän on luonnollisesti vanhoista ja sairaista ihmisistä. Voisiko olla pelkkää sattumaa, että kuolemantapaukset kasaantuvat juuri tähän hetkeen?”

”Kyllä, tietysti voi. Mutta mielestäni se vain tuntuu vähän oudolta. Kaikki kuolleet olivat toki syvästi dementoituneita, mutta muuten he olivat ikänsä nähden kohtuullisen hyvässä kunnossa. Kaikki nämä kuolemantapaukset ovat niin sanotusti ’odottamattomia’ kuolemia.”

Juncker kävelee ovelle. ”Jos tämä on rikospaikka, on parasta, että menemme käytävälle juttelemaan.”

He suuntaavat kohti tuoliryhmää, jonka takana olevasta suuresta ikkunasta näkyy nurmikenttä ja viisi lehdetöntä koivua.

”Kuinka monta ihmistä täällä yleensä kuolee vuodessa? Jos asian voi ilmaista sillä tavalla.”

”Voi hyvinkin. Normaalisti asukkaistamme kuolee vuodessa kolmasosa. Eli noin neljäkymmentäviisi ihmistä. Kolmesta neljään kuukaudessa. Joten vaikka ottaisimme huomioon sen, että influenssakausi jatkuu yhä, yhdeksän kuolemantapausta kolmen viikon sisällä on huomattavasti normaalia enemmän.”

”Aivan, se on totta.” Juncker katsoo koivuja. ”Miten te toimitte, kun asukas kuolee?”

”Jos kyseessä on odottamaton kuolema, meidän on ilmoitettava poliisille, kuten tiedätte.”

”Joka sitten saapuu paikalle?”

”Ei välttämättä. Muistaakseni poliisi on tullut paikalle viidessä niistä yhdeksästä tapauksesta, joista nyt puhumme.”

”Ja mitä he sitten tekevät?” Juncker levittelee käsiään. ”Niin, pa-hoittelen, että kysyn jotain, mikä minun pitäisi todellakin tietää, mutta en ole koskaan aiemmin ollut tekemisissä hoivakodeissa ta-pahtuneiden kuolemantapausten kanssa, joten...”

”Se on ihan ok.” Torben Jørgensen hymyilee ystävällisesti. ”Useimmiten poliisit eivät tee muuta kuin varmistavat, ettei ruu-miissa näy epätavallisia ulkoisia merkkejä.”

”Kuten esimerkiksi?”

”He tutkivat, ettei ruumiissa ole puolustautumisesta tulleita haavoja tai muitakaan vammoja, joille ei ole selvää syytä.”

»Hmm. Ja sitten lääkäri varmaankin tutkii vainajan?”

”Kyllä. Yleensä se on vainajan oma lääkäri, joka myös täyttää kuolintodistuksen.”

”Onko meitä kiinnostaville vainajille pyydetty tekemään ruu-miinavausta?”

”Ei. Lääkärit tai poliisit eivät ole löytäneet mitään, mikä vii-taisi siihen, että vanhusten kuolemiin olisi muita kuin luonnolli-sia syitä.”

”Ja silti otit yhteyttä Vaarallisiin rikoksiin.”

”Niin.” Torben Jørgensen hymyilee jälleen, tällä kertaa myös ke-vyesti päättään pudistellen. ”Niin, sinun mielestäsi se on varmasti outoa. Mutta kuolleiden määrä... lisäksi minulla vain on sellainen tunne. Sitäkin sinä ehkä pidät täysin hulluna –”

”En todellakaan. Sinusta siis tuntuu siltä, että joku tappaa van-hoja dementoituneita ihmisiä täällä hoivakodissa?”

”No... juu. Ehkä.”

”Epäiletkö jotakuta henkilökunnastasi?”

Torben Jørgensen kohauttaa olkapäitään. ”Ehkä.”

”Oletan siis, että yöllä kukaan muu kuin henkilökunta ei pääse sisään? Ovetahan ovat varmasti lukossa?”

”Kyllä. Sisäänpääsyyn tarvitaan avainkortti.”

”Onko sisäänkäynneillä videovalvontaa?”

”Vain pääsisäänkäynnillä.”

”Kuinka monta henkilöä teillä on yövuorossa?”

”Yleensä kolme.”

”Minun täytyy saada tietää, kuka oli töissä niinä öinä, jolloin nämä yhdeksän ihmistä kuolivat.”

”Olen jo laatinut listan yövuorolaisista.”

Juncker kumartuu eteenpäin. ”Kuinka kauan sinulla on ollut näitä epäilyksiä?”

”Epäilykset ovat tosissaan heränneet tämän viikonlopun aikana. Täällä nimittäin kuoli yksi ihminen myös lauantaina.” Hoivakodin johtaja näyttää yhtäkkiä nolostuneelta. ”Olisiko minun pitänyt ottaa jo aiemmin yhteyttä teihin?”

”Siihen minä en osaa ottaa kantaa. En ainakaan juuri nyt.” Juncker nousee seisomaan. ”Minun täytyy soittaa muutama puhelua. Oletko toimistossasi, jos minun pitää saada sinut kiinni?”

”Kyllä, ja jos en ole, kysy joltakin sihteereistä, he tietävät missä olen.”

Juncker soittaa ensin rikostekniseen keskuslaboratorioon ja tilaa rikosteknikkoryhmän paikalle, sitten hän pirauttaa Merlinille.

”No, mitä tuumaat?” pomo kysyy. ”Kuuluuko juttu meille?”

”En tiedä. Mutta haluaisin, että kuolleen miehelle tehdään ruumiinavaus.”

”Eli sinulla on...”

”Kyllä, minulla on sellainen tunne.”

”Onko ruumiissa jotain, mikä viittaa rikokseen?”

”Ei. Mutta tiedät yhtä hyvin kuin minäkin, että jos tukahdutat uhriä tyynyllä, voit itse asiassa tehdä niin jättämättä näkyviä jälkiä, ehkä vain jotkin keuhkojen osat laajenevat. Ja tietysti kyse voi olla myös myrkytyksestä. Onhan olemassa myrkkyyä, joista ei jää ulkoisia merkkejä. Joten siinä syitä.”

”Ok. Soita vain oikeuslääketieteelliselle.”

Tuntia myöhemmin paikalle saapuu kolme teknikkoa, ja Juncker kertoo heille taustatiedot. Yksi heistä on Peter Lundén, jonka kanssa Juncker on työskennellyt monissa jutuissa. Hän on todella taitava teknikko, perusteellinen ja kokenut.

”Muista tarkistaa, onko tyynyliinassa verta. Nenästä...” Juncker sanoo ja katuu huomautustaan samalla sekunnilla.

Lundén tuhahtaa loukkaantuneena. ”Tietenkin.” Päättään pudistellen hän kävelee vainajan huoneeseen.

Juncker seuraa perässä, mutta jää seisomaan ovensuuhun. ”Onko oikeuslääkäri tulossa?” hän kysyy sovittelvasti.

”Ainakin soitimme yhdelle. Hän on täällä noin tunnin kulu-
tua, arvelisin.”

”Nyt en häiritse sinua enää enempää.”

”Mahtavaa”, teknikko tokaisee.

Juncker menee Torben Jørgensenin toimistoon. Hoivakodin johtaja ottaa esiin paperiarkin.

”Tässä ovat niiden työntekijöiden nimet, jotka olivat töissä niinä öinä, jolloin nämä yhdeksän ihmistä kuolivat. Oletan, että haluat puhuttaa heitä kaikkia.”

”Kyllä vain. Haluaisin sinun myös näyttävän minulle lääkevaraston ja kertovan, millaista kirjaa pidät siitä, kuinka paljon ja mitä lääkkeitä jaetaan.”

”Tietenkin. Voimme tehdä sen heti, jos sinulle sopii.”

”Hyvä.”

Junckerin kännykkä värisee. Hänen ex-vaimonsa Charlotte on viime aikoina alkanut soitella hänelle useammin kuin pitkään aikaan. Hän on alkanut monella tapaa käyttäytyä kuin silloin, kun he olivat naimisissa ja rakastivat edelleen toisiaan. Se on outoa. Ja Junckerin on vaikea käsitellä asiaa. Hän on alkanut vihdoinkin toipua siitä, että Charlotte jätti hänet, ja saada jotain tolkkua ja ryhtiä elämänsä. Nyt näyttää siltä, että Charlotte jakelee hänelle jatkuvas-
ti pieniä toivonpalasia siitä, että he voisivat palata yhteen. Juncker ei oikein pysty käsittämään syytä siihen – ja kuitenkin hänellä on tietty tunne: että kyse saattaa olla jostain niin primitiivisestä kuin siitä, että hänellä on suhde toisen naisen kanssa, kun taas Charlottella ei ole hänen tietääkseen ollut miesystäviä.

Ehkä nainen on vain kateellinen.

Juncker katkaisee puhelun.